

desalniettemin

Inge Schelstraete

Ook kinderdromen zinken

© Lego

'Alles van waarde is weerloos', schreef Lucebert over de kleine dingen in het leven die soms de kwetsbaarste zijn. Het is een regel die nooit bij je opkomt als je op blote voeten op zo'n scherp, hard roeststeen van Lego stap, hoe klein die ook zijn. Maar een mens wordt ouder en milder; gisteren overviel me een vlaag van tristesse bij het nieuws dat Lego zijn grootste bouwdoos tot nog toe gaat uitbrengen.

Het ligt niet aan die doos. Als u die 9.090 blokjes correct op elkaar zet, hebt u een 1,35 meter grote replica van de Titanic, die je in drie stukken uit elkaar kunt nemen, zodat je de brug, de machinekamers, het dek en de monumentale trap kunt bewonderen. Je kunt het anker hijsen en de turbines laten draaien.

Maar voor wie is dit droomspul bestemd? Niet voor uw kroost, dat heeft geen idee wat de Titanic is en niet het geduld om dit titanenwerkje (hat) aan te vatten. Misschien voor (groot)ouders die nooit het kind in zichzelf hebben verloren. Maar waarschijnlijk belandt de doos, die vanaf 8 november voor 630 euro te koop is, ongeopend in de kast bij een verzamelaar.

Lego is al jaren een betere belegging dan aandelen: ongeopende sets uit de periode 1987 tot en met 2015 stijgen gemiddeld 11 procent per jaar in waarde, vertelde Lego-expert Gerben van Ijken twee jaar geleden op AvroTros. En jazerker, die man mag zich Lego-expert noemen: hij keurt alle loten voor de wekelijkse verdeling van Lego op Catawiki.

Dat de dozen van voor 1987 minder waard zijn, komt doordat de speelgoedfabrikant pas in de jaren 80 elk seizoen nieuwe collecties begon uit te brengen, vaak in beperkte oplagen. Toen het bedrijf ook reeksen over *Star Wars* uitbracht, ontdekten talloze verzamelaars het speelgoed.

De *Star Wars*-set die te duur was toen je klein was, is nu nog duurder. Je kunt hem wel kopen, want je hebt nu een loon. Maar er mee spelen is geen goed idee, dan verliest hij zijn waarde weer. Onbereikbare kinderdromen blijven zo goed als altijd onbereikbaar.

'Nederlandse politici zijn gevoelig voor dit soort postkoloniale tamtam'

De Surinaamse schrijfster Astrid Roemer, die vandaag de Prijs der Nederlandse Letteren had moeten krijgen, vindt kritiek op ex-dictator Desi Bouterse een zaak van diaspora-Surinamers. (in NRC).

© Filip Claes

Arcelia Ramirez in Gent. 'Vrouwen zijn meer dan slachtoffers, ze zijn ook overlevers, die altijd weer opstaan.'

© Fred Debrock

'Films kunnen ogen openen'

INTERVIEW ARCELIA RAMIREZ Film Fest Gent opent met een Vlaamse film die zich afspeelt in Mexico. Arcelia Ramirez is het kloppende hart van *La civil*. 'Het leven in mijn land lijkt wel een western.'

'Het is dertig jaar geleden dat ik in Gent was, met een van mijn allereerste films', herinnert Arcelia Ramirez zich. 'En het is hier alleen maar mooier geworden.'

De Mexicaanse actrice was niet weinig verbaasd toen ze enkele jaren geleden een mail kreeg van de Belgisch-Roemeense regisseuse Teodora Ana Mihai. Of ze de hoofdrol wou spelen in haar eerste fictiefilm *La civil*? In eigen land is Ramirez een veelgevraagde actrice, maar ze kende ook internationaal succes, onder andere met *Así es la vida* van Arturo Ripstein. De Mexicaanse krant *Economista* noemde haar twee weken geleden 'een van de productiefste en belangrijkste actrices van deze tweede grote klimax van de Mexicaanse cinema'. Hoe belandt zo'n grote Mexicaanse actrice in een Vlaams debuut?

'Dat de gebroeders Dardenne en de Ro-

meense regisseuse Cristian Mungiu zouden optreden als producent kon wel tellen als geloofsbrieven. Maar ik werk ook graag met debutregisseurs. Die hebben nog alle energie en voor hen hangt zo veel af van die ene film dat ze al hun energie erin steken. En toen las ik het scenario... wow!'

Met *La civil* opent Film Fest Gent weer met een film waar je even niet goed van bent – altijd de goeie start van een feestje. Ramirez speelt een moeder die op zoek gaat naar de drugsriminelen die haar dochter hebben ontvoerd. Een van de frappante dingen in de film is dat niemand geschokt reageert op die feiten. 'We zijn het zo gewend geraakt. Zoals Gentenaars niet meer opkijken van al die schoonheid om zich heen, zo zijn wij helemaal verdoofd voor het geweld. Mensen rijden met hun auto langs huizen doorzeefd met kogelgaten. Het is dagelijkse

gedomped.' Bovendien schreef Mihai het scenario samen met Habacuc Antonio De Rosario, die in Gent woont, maar geboren en getogen is in Mexico. Hij schreef eerder al een boek over de impact van de drugsoorlog op de bewoners aan de grens met de VS.

Met films als *Sicario* en *No country for old men* en een populaire tv-serie als *Narcos* komt het drugs geweld van Mexico zo vaak aan bod in films en tv dat het een genre op zich kan worden genoemd. En als Mexico in de krant belandt, gaat het niet zelden over de drugsoorlog. Biedt die eenzijdige focus op geweld geen vertekend beeld? 'Natuurlijk is het niet allemaal kommer en kwel. Mexico is ook een prachtig land. Maar het is belangrijk dat er over dit geweld voldoende bericht wordt. Ooit moet dit toch stoppen.'

'Bovendien denk ik dat films een belangrijke meerwaarde zijn tegenover nieuwsberichten. Films hebben de kracht om een publiek mee te trekken in een verhaal aan de andere kant van de wereld en te tonen wat het te maken heeft met je eigen leven. Films kunnen ogen openen. Daarom ook vind ik het zo mooi dat niet een Belgische het de moeite waard vond om hiermee aan de slag te gaan. Het toont dat we meer met elkaar gemeen hebben dan wat ons verdeelt.'

Stroom van geweld
Is het niet raar dat een Belgische dit Mexicaanse verhaal vertelt? 'Net niet', vindt Ramirez. 'Daardoor kon ze net de nodige afstand bewaren. En tegelijk heeft ze er echt haar werk van gemaakt. Ze heeft zich vijf jaar in de Mexicaanse cultuur onder-

'Zoals Gentenaars niet meer opkijken van al die schoonheid om zich heen, zo zijn wij helemaal verdoofd voor het geweld'

gedomped.'

'Bovendien denk ik dat films een belangrijke meerwaarde zijn tegenover nieuwsberichten. Films hebben de kracht om een publiek mee te trekken in een verhaal aan de andere kant van de wereld en te tonen wat het te maken heeft met je eigen leven. Films kunnen ogen openen. Daarom ook vind ik het zo mooi dat niet een Belgische het de moeite waard vond om hiermee aan de slag te gaan. Het toont dat we meer met elkaar gemeen hebben dan wat ons verdeelt.'

'Bovendien denk ik dat films een belangrijke meerwaarde zijn tegenover nieuwsberichten. Films hebben de kracht om een publiek mee te trekken in een verhaal aan de andere kant van de wereld en te tonen wat het te maken heeft met je eigen leven. Films kunnen ogen openen. Daarom ook vind ik het zo mooi dat niet een Belgische het de moeite waard vond om hiermee aan de slag te gaan. Het toont dat we meer met elkaar gemeen hebben dan wat ons verdeelt.'

Vrouwelijke ervaring
Aan die stroom van geweldadige fictie voegt *La civil* een vrouwelijke ervaring toe die zo vaak vergeten wordt in de populaire titels. 'Ik vind het heel belangrijk dat wordt getoond hoe veel vrouwen het slachtoffer zijn van wat er gebeurt, omdat ze in de steek gelaten worden door politie en justitie. Als het recht van de sterkste heerst, zijn vrouwen de eerste slachtoffers. Maar ze zijn

5 tips op Film Fest Gent

• **The card counter**
Na zijn scenario voor *Taxi driver* legde Paul Schrader een straf parcours af als regisseur. In *The card counter* speelt Oscar Isaac een geniale kaartspeler met een verleden als soldaat in de Abu Ghraib-gevangenis. Een donkere nachtmerrie met Willem Dafoe als handlager van Satan.

• **Spencer**
Kristen Stewart is prinses Diana in dit portret van een vrouw die een ontsnapping moet organiseren uit de gevangenis van haar huwelijk. Regisseur Pablo Larrain maakt zo een tweeluk vijf jaar na *Jackie*, zijn portret van een rouwende Jackie Kennedy.

• **Hit the road**
De zoon van de Iraanse regisseur Jafar Panahi (*Taxi Teheran*) is zelf aan het filmen gevangen en is dit jaar jurylid in Gent. Het regiedebuut van Panah Panahi is een meesterlijke mix van humor en emotie en kan uitgroeien tot festivalfavoriet.

• **Un monde**
De Belgische regisseuse Laura Wandel richt haar camera op een kind op de speelplaats. Een vragend en radicaal: *Je nouveau cinema beige est arrivè*.

• **Lamb**
Noomi Rapace hoeft schapen op het prachtige IJsland. Dit is het soort film dat je wilt ontdekken op een festival zonder er iets over te weten, want elk woord te veel is een spoiler. Als iemand hem al gezien heeft en erover begint te vertellen, zeg dan: 'Mèèèèèè' (jst)

mentaire over Rodriguez, toen die in 2017, op de Mexicaanse Moederdag, in haar huis werd vermoord. Daarop besloot Mihai om er een fictiefilm van te maken. 'Het is een volstrekt nieuw personage', zegt Ramirez. 'Teodora heeft me met opzet nooit de beelden getoond van haar interviews met Rodriguez, om me niet te beïnvloeden. Wij wilden onze eigen vrouw scheppen. Teodora is gaan praten met veel vrouwen die een kind hebben verloren aan de drugsoorlog en heeft een personage samengesteld uit al die gegevens.'

'Ik denk dat moeders en vrouwen een heel andere manier met het geweld omgaan. Je ziet dat ook in het personage van de ex-man in de film: hij denkt de bondes te slim af te zijn, maar loopt vast in zijn eigen machismo. Ik geloof dat in vrouwen een sleutel zit om uit de vicieuze cirkel van geweld te raken.'

Code road

La civil moet een van de gewelddadigste films zijn waarvoor steun is gegeven vanuit het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF). In zekere zin speelt Ramirez een soort actiefeld tegen wil en dank: een moeder die haast gedwongen wordt om de wapens op te nemen en zo wordt meegewezen in de oorlog die alles en iedereen opsloort. Toch wordt Ramirez de actiescènes niet de moeilijkste aan de opnames. 'Ik had me goed voorbereid en deed elke ochtend fysieke training. Maar uiteindelijk zijn actiescènes gewoon een vorm van choreografie. Wat ik veel lastiger vond, is dat we de film opnamen in volle pandemie. In Mexico gold code road. Ik ontbent in mijn eentje in plaats van met de crew en hield zoveel mogelijk afstand. Ik wist: als ik besmet raak, valt de hele film in het water.'

Dat is een van de verklaringen waarom ze zo emotioneel reageerde toen *La civil* zijn wereldpremière beleefde op het filmfestival van Cannes, waar ze in tranen uitbarstte na vele minuten staande ovatie. 'Het was de eerste keer dat ik de afgewerkte film zag, dus ik was in de eerste plaats ontroerd door het verhaal. En zo'n première in Cannes is niet niks. Maar ik moest ook denken aan de situatie van al die vrouwen in mijn land die iets soortgelijks hebben meegemaakt. En niet alleen moeders zijn hierdoor getroffen, maar ook vaders, broers en zussen, kinderen en grootouders. Een ontvoering gooit een hele familie overboord. Toen ik na de buiging in Cannes om me heen keek, zag ik mijn twee dochters vooran in de zaal rechtstaan. Toen kon ik het niet meer houden.'

Jeroen Struyx

Film Fest Gent opent vanafavond met *La civil*. Het festival loopt nog tot en met 23/10.

Arcelia Ramirez in *La civil*, op zoek naar gerechtigheid. © rr